

PAPER_DE_VIDRE_

Número 48, 25/06/08

per Tina Vallès

«Intent dir-hi la meva sense clericalismes de saló ni hipocresies de vanitat»

Entrevista a Biel Mesquida

Biel Mesquida Amengual neix a Castelló de la Plana, el 1947, i viu a Mallorca des de la infantesa. És biòleg i periodista, però sobretot escriptor -narrador i poeta. Després d'*Els detalls del món*, que va obtenir el Premi Nacional de Literatura 2006, acaba de publicar *Acrollam*, un singular volum amb noranta-nou narracions. El 2005 va rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, però abans la seva obra ja havia obtingut altres premis com ara el Ciutat de Palma (1998, *Vertígens*), el Ciutat de Barcelona (1996, *Excelsior o el temps escrit*) i el Prudenci Bertrana (1973, *L'adolescent de sal*), entre d'altres. Altres obres destacades seves són *Doi* (1990), *T'estim a tu* (2001) i *Camafeu* (2002). També escriu el blog *Plagueta de Bord* (<http://blocs.mesvilaweb.cat/bloc/2140>).

Es podria dir que l'hem sotmès a un tercer grau sobre l'opinió. En aquesta era digital que alguns abominen i altres idolatren en excés, ens hem llençat virtualment a la piscina i hem parit un qüestionari sobre l'opinió que hem enviat en forma de projectil a la bústia de l'escriptor Biel Mesquida, narrador i poeta, però també articulista, blogaire i lector. Un projectil que ens ha estat retornat tot ben embolicat amb una prosa viva i raonada, enèrgica i mesurada: les expectatives han estat superades amb escreix. El que abans era un esquelet eixut i dur, ara és un cos ple de vida, ple de sentit.

Què és l'opinió?

El primer que em surt és: Opinió és *dir-hi la teva* i el contrari és *no dir-hi res*. L'opinió també, tan bé, es podria definir com l'elaboració d'un pensament subjectiu i molt millor si és un pensament propi. De totes formes tenc una noció molt poc correcta d'allò que és propi, en el fons, de la propietat. Sempre m'ha semblat un robatori, com creien els vells anarquistes.

Com neix, creix, es forma i canvia -si canvia- l'opinió?

Neix com la música, dius el que et sembla -després de practicar el discerniment, el sedassament, el sospesament, el moure-ment- sobre alguna cosa; si això ho escrius agafa un grau superior de complexitat, de matisació, d'aproximació al ver. Canvia segons les informacions, els coneixements, la flexibilitat, l'agilitat i la subtilitat que posseeixes.

Qui creus que pot opinar públicament, en un mitjà de comunicació?

Qualsevol ciutadà dels mil i un sexes de l'esperit.

Sobre què s'hauria d'opinar i sobre què no als mitjans de comunicació? On

són els límits de l'opinió, si en té? En definitiva, què és opinable i què no?

Tot, absolutament tot, és matèria d'opinió. I l'opinió només té com a fronteres les de l'ètica de cadascú. Llàstima que en aquests temps que corren l'ètica és un mot obsolet per a molts individus fills de puta que perinfecten de virus i de merda.

Sobre què t'agradaria que et demanessin l'opinió?

Sobre l'escriptura, sobre l'amor, sobre els peixos abissals, sobre el desig ferotge, sobre la cuina de la padrina, sobre la pau de pa en fonteta, sobre els crepuscles, sobre la violència de cada nit, sobre el Mac, sobre les lleis, sobre les carreteres amarades d'accidents, sobre la solitud, sobre l'amistat, sobre el suïcidí, sobre les fanerògames, sobre la pesca amb canya, sobre la religió com a secta anorreadora, sobre Salvador Galmés, sobre els terratrèmols, sobre la simbiosi, sobre les constel·lacions de Miró, sobre els escarabats merders, sobre Clarice Linspector, sobre la capella de Barceló a la Seu de Mallorca, sobre els braus, sobre Einstein, sobre la música de Monk i Coltrane, sobre la grip, sobre els dietaris de Valery Larbaud, sobre l'arítmia, sobre la corrupció, sobre el políticament correcte, sobre els nins de la guerra, sobre les plantes enfiladisses, sobre la mentida, sobre les pasteres, sobre Liz Taylor, sobre la fam, sobre la vanitat, sobre els coixins de plomes, sobre la hipocresia, sobre l'*Sputnik*, sobre la vorera i el fons del mar, sobre els lepidòpters, sobre les malalties cròniques, sobre les marees, sobre la sal de cocó, sobre els delits i els deliris, sobre tu i tot.

Sobre què no opinaries mai?

Sobre alguns enemics, que no sé si ja existeixen.

Com a «opinador» públic que també ets, atès que escrius als diaris i també participes en tertúlies radiofòniques, què creus que aporten aquestes intervencions teves al públic?

La meua veu, sempre que puc, l'amar de protocols de recerca de les petites veritats quotidianes que per tants de cantons ens volen amagar per fer-nos combregar amb hòsties de molí. Intent dir-hi la meua sense clericalismes de saló ni hipocresies de vanitat. No em sap greu ni em fa vergonya passar-me. El públic pot escoltar i llegir en mi una veu que cerca la independència i que intenta veure-hi un poc clar entre tanta confusió interessada.

Quins «opinadors» segueixes? Quins t'han influït i com?

Des d'Adisson i Steele, els mitjans de comunicació sempre han estat per a mi casa d'escriptura, laboratori i biblioteca: treball i plaer. I sobretot el que sempre m'ha interessat més dels diaris són els textos d'opinió, entesa com a creació vertadera pel fet de ser personal i intransferible. Vaig fer una petita tesi sobre el *Glossari* de Xènius, la qual cosa ja diu ben a les clares el meu interès per l'escriptura als diaris. A més de molts estrangers com Bernard Frank, i que no anomenaré, m'he fet amb els grans escriptors de diaris catalans: Miquel dels Sants Oliver, Eugeni d'Ors, Josep M. de Sagarra, Gaziel, Josep Pla, J. V. Foix, Salvat-Papasseit, El Masclé Ros, Blai Bonet, etc. I amb revistes d'humor, irreverents, llibertàries i ben lliures, com per exemple *El Be Negre* o *Foch i Fum*. D'entre els opinadors d'aquests darrers anys destacaré l'amic i mestre Ramon Barnils, l'amic Jordi Llovet, l'amic Joan de Sagarra, l'amic Gabriel Galmés, l'amic Pere Gimferrer i uns quants més que deixaré dins l'anonimat íntim.

Quina incidència creus que tenen les opinions emeses públicament en la societat? Quina creus que és la seva funció?

Podrien ser un instrument subtil d'informació, de coneixement, de saviesa o de gust. I també una eina de lluita dins el combat de les idees, dels llenguatges, de les crítiques. La cultura només ix quan hi ha debat, confrontació, quan les opinions són veres lletres de batalla que ens fan veure-hi un poc més clar (o més fosc), quan són com fars o brúixoles dins la aigües de naufragi. Una opinió pot ser un salvavides o una sortida de socors. Quan els historiadors del futur vulguin saber coses sobre la nostra època, hauran d'anar als articles d'opinió ben personals, ben signats amb noms i llinatges, per trobar-hi les palpitations del temps, les engrunes de veritat, menudes i reveladores, dels temps.

I de l'«opinió digital», la que neix gràcies a les noves tecnologies -en blogs i diaris digitals, per ex.-, què en penses? Quin valor, quin pes, creus que té a la societat en general? Quin futur li augures -si n'hi augures?

La dita opinió digital té una atmosfera extraordinària de creació: la de les llibertats absolutes. En un blog, en un diari digital, no et trobes amb les traves, amb les censures (directes o indirectes), que hi ha a les publicacions escrites, als mèdia. I això et dóna un camp extraordinari tant per informar com per dir-hi la teva. Per afegitó una altra i alta meravella és que els teus textos (imatges, audiovisuals, músiques, etc.) d'una forma automàtica arriben a qualsevol lloc del planeta. Per a mi la xarxa, la Internet, és com un lloc en què moltes utopies i somnis de la comunicació s'han fet realíssims. Aquesta comunicació digital té un valor essencial per a les nostres societats anestesiades i robotitzades sempre seguit per mil i un cantons, perquè l'opinió digital pot ser un bon deixondidor, un bon despertador, un bon sensibilitzador dels individus emmuermats. Els governs dictatorials el primer que fan és perseguir els blogaires i crear problemes per a l'ús lliure de la Internet. Crec que la influència de l'opinió digital anirà *in crescendo* en els temps que vénen. Basta comprovar el creixement inacabable dels blogs arreu del món.

Quina importància té per a tu, que has viscut el franquisme i també força activament el Maig del 68, el dret d'opinió? Creus que l'opinió pública actual, com que en teoria és més lliure, està més ben (in)formada que la que vivia sota la dictadura?

Sense dret d'opinió només hi ha barbàrie i salvatjor, dirigisme i una menjada de coco general: els feixismes, nazismes i stalinismes ho han demostrat a balquena, a voler. El dictador Franco, terrorista i assassí fins a la mort, ens va fer passar uns temps molt reputes, quaranta anys i busques, en què vivíem castrats, anorreats, per la censura (i mil i una prohibicions i mil i una obligacions). Ho dic ben *ad hominem*. Com ens aconsellava mestre Foix, tiràvem els poemes com a pasquins des dels balcons. Moltes octavetes eren articles d'opinió per desemascarar les falsedats i els horrors de la dictadura. Fou un temps atroç que cal no oblidar. Hi ha molt no-dit del franquisme i les seves víctimes, que han intentat tapar amb l'etiqueta de la «transició» i la «reconciliació general». Cal recuperar molta d'opinió clandestina, que era una forma de lluita antifranquista ben radical i que ens contarà moltes de coses que la memòria no pot deixar perdre per saber qui som i d'on venim.

La dita «opinió pública» d'ara està més formada, més informada i té tots els drets i deures humans. La llibertat es respira malgrat que les censures ataquen per arreu del Sistema quan menys ho esperes. Vius i ungles!

Quina opinió creus que tenen de tu els teus lectors? Reps aquesta mena de *feed-back* dels teus lectors?

Sense els lectors segur que no escriuria quasi gens. No oblidem que escriure dóna gust però cansa. Els meus *happy few* lectors m'engresquen, em fan comentaris, m'empenyen, em donen marxa, em critiquen, em destrossen, em diuen quan mostr el llautó, m'afalaguen, em fan riure, em fan viure, em fan escriure, em fan

escriguera. Sense el *feed-back* no hi ha escriguera. Per això escric als diaris i tenc un blog, per saber els afectes i els efectes, per als lectors i per a mi.

Què creus que pensen de tu els crítics?

Basta mirar els textos sobre els meus llibres. Hi ha diversitat d'opinions, emperò em sent bastant ben llegit. Manquen crítiques matisades, llargues, complexes. Em manca la crítica universitària que m'estamenegi en totes direccions.

I els col·legues escriptors?

M'estimaria més no contestar-ho. Tenc un moment bartlebià.

Quina importància, quin pes, té l'opinió que es té de tu en el que escrius?

Els meus lectors saben que em poden creure, que dic el que pens. I també pens el que escric: per a mi això és essencial. Saber que em creuen de bon de veres. És una sensació molt, molt agradable! Un vertader catalitzador per a la meua lletra!

Quina ha estat la millor i la pitjor opinió que has rebut per part dels lectors sobre el que escrius?

La millor opinió és quan em diuen que els meus escrits els fan companyia i els ajuden a viure. La pitjor és quan diuen que no m'entenen.

I per part dels crítics?

La millor opinió és quan afirmen que he creat una veu, un to, una llengua, una música nova amb paraules antigues. La pitjor és quan em consideren avantguardista i textualista. És com si em jivaritzassin, com si em reduïssin, com si em lloccomunassin, com si m'insultassin!

I per part dels col·legues?

M'estimaria més no contestar-ho. Torn al bartlebisme de l'estimat Melville.

Quins autors o crítics -tant se val l'època i la procedència- t'hauria agradat que et donessin la seva opinió sobre la teva obra?

Sòcrates, la Rodoreda, Lezama Lima, Homer, Roland Barthes, l'Edmund Wilson, Rimbaud, Virgili, Góngora, Evelyn Waught, Nabokov, Catul, la Sagan, Jordi de Sant Jordi, Josep Pla, Garcilaso, Joyce, Italo Calvino, Safo, Ausiàs, el Dant, Virginia Woolf, Michael Foucault, Caterina Albert, Cesare Pavese, Verdaguer, Lévi-Strauss, Benveniste, Brossa, Armand Obiols, Josep Carner, Baudelaire, Juan Rulfo, Eugénio de Andrade, etc.

Per acabar, un altre «format» clàssic de l'opinió, però en un vessant més íntim i distès, és la sobretaula. Amb qui t'hauria agradat o t'agradaria compartir una sobretaula d'hores per arreglar el món?

Amb Pascal Quignard, amb Françoise Sagan, amb Lezama Lima, amb Josep Pla, amb Kafka, amb Mercè Rodoreda, amb Valery Larbaud, amb George Steiner, amb Catherine Deneuve, amb els Beatles, amb Carlos Kleiber, amb Maria Zambrano, amb Rosa Chacel, amb Llorenç Villalonga, amb Barthelme, amb Marie Curie, amb Nadal Batle, amb Herman Melville, amb Cèlia Viñas, amb Jane Austen, amb Sterne, amb Martin Amis, amb Watson i Crick, amb Sara Bernhardt, amb Caterina Albert, amb Josep Palau i Fabre, amb Salvador Galmés, amb Jack Nicholson, amb Harry Wu, amb

Martí de Riquer, amb Li Po, amb Blai Bonet, amb Banana Yamamoto, amb Bartomeu Rosselló-Pòrcel, amb Proust, amb els Dead Can Dance, amb Pascal Comelade, amb Mozart, amb Chesterton, amb Corín Tellado, amb Orson Welles, amb Jacques Tourneur, amb Saint-Simon, amb Baudelaire, *et caetera*. Ufff!

Paper de Vidre
Copy Left. pdv@paperdevitre.net